

Kommunstyrelsen

2024-11-28

Dnr KS 2024-802

Försvarsdepartementet
Fö2024/01550fo.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till:

alfred.pucek@regeringskansliet.se

Betänkandet Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64), yttrande till Försvarsdepartementet

Härmed lämnas Linköpings kommuns yttrande över betänkandet SOU 2024:64, "Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64)".

Linköpings kommun välkomnar, och har i huvudsak inget att erinra mot, betänkandets förslag vad gäller en ny lag för att öka motståndskraften hos kritiska verksamheter.

Linköpings kommun vill dock lämna följande synpunkter.

Krav på riskbedömning, åtgärder för motståndskraft och incidentrapportering

Linköpings kommun anser att utredningens förslag inte fullt ut har beaktat de merkostnader som arbetet med att stärka beredskapen för att hantera kriser och störningar medför för kommunerna. Utredningens förslag kommer medföra ökade administrativa kostnader och kan innebära att man behöver utveckla nya krisplaner, öka lagerhållningen av nödvändiga varor, organisatoriska förändringar för att upprätthålla samhällsviktiga tjänster, säkerhetshöjande åtgärder samt stärka samarbetet med andra aktörer vilket i sin tur kan få ekonomiska konsekvenser. Idag genomför kommunerna risk- och sårbarhetsanalyser vilka genererar ett antal åtgärder som ofta är kostnadsdrivande.

Linköpings kommun anser att utredningens förslag i förordningen (Förslag till förordning om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare) om ett samarbetsforum för effektiv och likvärdig tillsyn är positivt. Trots det så finns det en svårighet och utmaning i hur det säkerställs att tillsynsmyndigheterna kommer att ha samma bedömningsnivå vilket är en brist eftersom effekten av bedömningen kan leda till bland annat sanktionsavgifter.

Linköpings kommun anser även att utredningens förslag med krav på att vidta tekniska åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft kan leda till ytterligare satsning på digitalisering. Det behövs tydlighet från staten för att stödja eventuell digitalisering. Idag råder till exempel en olycklig otydlighet kring nyttjandet av molntjänster för personuppgifter i tredje land där olika kommuner, regioner och myndigheter gör diametralt olika tolkningar om vad

som gäller. Här är det önskvärt med tydliga instruktioner och föreskrifter om vad som är ok eller inte, till exempel vid val av leverantörer och leveransformer (det som inte redan träffats av cybersäkerhetslagen).

Linköpings kommun anser att det finns behov av stöttning, inte enbart föreskrifter, utan även i delar som exempelvis nationell omvärldsbevakning med tillhörande hotbedömning och att ta fram grundläggande utbildnings- och övningsmaterial, för efterlevandet av den nya lagen.

Utökad bakgrundskontroll

Linköpings kommun anser att förslaget, som kommer leda till en rad förändringar för kommuner och den kommunala verksamheten, kommer vara både tidskrävande och kostnadsdrivande, då exempelvis bakgrundskontroller ska genomföras på medarbetare som arbetar med samhällsviktiga tjänster samt att de identifierade verksamheterna ska genomföra riskbedömning för att öka sin motståndskraft. Utöver kostnaden för att hantera dessa bakgrundskontroller, kan det också leda till ytterligare ekonomiska konsekvenser då medarbetare, i de fall bakgrundskontroller får ett negativt utfall, behöver omplaceras. Utifrån ett negativt utfall av bakgrundskontroller kan det även medföra att eventuell nyrekrytering behöver genomföras samt en omfördelning av personal. Kommunala verksamheter kan även komma att behöva anpassa sina arbetssätt för att möta de nya kraven. Linköpings kommun anser att utredningen hade kunnat lämna mer långtgående förslag vad gäller utökade bakgrundskontroller. Exempelvis att registerutdraget skulle kunna kompletteras med ett säkerhetssamtal.

Linköpings kommun anser att utredningens förslag att en befattningsanalys ska genomföras, vilken pekar ut de befattningar som omfattas av kravet av bakgrundskontroll, inte tagit hänsyn till konsekvensen om bakgrundskontrollen inte får ett positivt utfall. Linköpings kommun menar att detta kan leda till ekonomiska konsekvenser då medarbetare, i de fall bakgrundskontrollen får ett negativt utfall, behöver få andra arbetsuppgifter men även att eventuell nyrekrytering behöver genomföras med den anledningen. Linköpings kommun anser även att utredningen bör klargöra huruvida det är tillräckligt med enbart uppvisande av giltigt registerutdrag, eller om registerutdraget bör kompletteras med exempelvis ett säkerhetssamtal i ett försök för att möta upp ambitionshöjningen.

Linköpings kommun anser slutligen att utredningens förslag till förändringar är nödvändiga för att stärka samhällets motståndskraft och säkerställa att kommunerna kan fortsätta att tillhandahålla samhällsviktiga tjänster till sina invånare även i ett ansträngt läge.

Ekonomiska konsekvenser

I betänkandet har det, såvitt Linköpings kommun kan utläsa, bedömts att förslagen som kommer medföra kostnader för kommunerna skall tas inom befintlig budget. Linköpings kommun menar att det finns ett behov av statligt ekonomiskt stöd för dessa merkostnader.

Om betänkandets förslag godtas kommer det medföra utökade möjligheter att bakgrundskontrollera medarbetare vilket genererar en administrativ merkostnad. Det framgår också att befattningsanalys och riskbedömning skall genomföras vilka även kan generera en merkostnad, då det är resurser med specifik kompetens, som behövs för att genomföra dessa vilket ställer krav på en viss kompetens och eventuella utbildningsinsatser. De ökade kraven i betänkandets förslag kan medföra kostnader för nya tekniska krav och eventuella investeringar för exempelvis lagerhållning. Linköpings kommun anser inte att utredningen har utrett de ökade kostnaderna tillräckligt och att det är av vikt att finansiering säkerställs för merkostnaderna som betänkandet medför.

Om de merkostnader som listas ovan ska hanteras inom för kommunen befintlig budget, riskerar detta att dels försena arbetet med nödvändiga säkerhetshöjande åtgärder dels att få en negativ påverkan på kommunens övriga verksamhet.

För Linköpings kommun

Kristina Edlund
Kommunstyrelsens ordförande